

Lausunto Naantalın kaupungin hyvinvointisuunnitelmasta

Saaristolautakunta 25.10.2022 § 31
1091/00.01.02.01/2022

Valmistelija

Viestintä- ja kehittämispäällikkö Tiina Rinne-Kylänpää

Lautakunnilta on pyydetty lausuntoa hyvinvointisuunnitelmaluonnoksesta. Lautakuntakäsittelyn jälkeen se etenee kaupunginhallituksen ja -valtuuston päätettäväksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan keskeisimpiä tehtäviä. Sen tavoitteena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä ja vahvistaa osallisuutta. Hyvinvointityö on kunnille lakisääteistä ja sen tulee olla toimialarajat ylittävää. Jotta kaikkien vahvuudet ja osaaminen saadaan käyttöön, on tärkeää tunnistaa yhteistyön tarpeet ja yhteistyötahot.

Kunnan hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa. Kunta on vastuussa laajan hyvinvointikertomuksen tekemisestä kerran valtuustokaudessa. Vastuun sen työstämisestä voi ottaa esimerkiksi hyvinvointiryhmä tai muu monialainen ryhmä.

Hyvinvointikertomustyö jakaantuu kahteen osaan:

- hyvinvointikertomukseen, joka kuvaa hyvinvoinnin nykytilanteen
- hyvinvointisuunnitelmaan, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi.

Kaupungin strategia ja arvot ohjaavat hyvinvointityötä, jonka toimenpiteiden suunnittelusta ja käytännön toteutuksesta huolehtivat Naantalissa kaikki kunnan eri toimialat. Kaupunkistrategian päämäärät ovat vahvan talouden Naantali, tyytyväiset, hyvinvoivat kuntalaiset ja yritykset sekä kestävä elämäntapa.

Hyvinvointisuunnitelma on kuntastrategian osa, joka kuvaa valtuustokausittaisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Hyvinvointisuunnitelma voi sisältää myös muita vapaaehtoisia tai lakisääteisiä hyvinvointia tukevia suunnitelmia. Lisäksi työhön kuuluu vuotuinen tavoitteita ja toimenpiteitä tarkentava suunnittelu osana toiminta- ja talousarviota.

Hyvinvointikertomustyöstä myös raportoidaan vuosittain valtuustolle.

Hyvinvointikertomus kuvaa kunnan toteuttamaa hyvinvointipolitiikkaa, käytettyjä resursseja ja mm. yhteistyötä tulevan hyvinvointialueen kanssa. Työn alkuvaiheessa kartoitetaan tavoitteet, painopistealueet ja toimenpiteet. Lisäksi koostetaan voimassa olevat hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, jotka ohjaavat kunnan toimintaa.

Naantalın kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa on valmisteltu

kaupunginjohtajan johtamassa hyvinvointityöryhmässä.

Hyvinvointisuunnitelman kehittämiskohteita ja painopisteitä valmisteltiin 10.3.2022 pidetyssä kehittämisseminaarissa, johon osallistui laajasti eri

hallintokuntien edustajia. Tavoitteena on ollut rakentaa strategiaa tukeva hyvinvointisuunnitelma.

Vuosien 2023–2025 hyvinvointisuunnitelmaan esitetään viittä ohjelmaa, joista jokaiselle on määritelty vastuuhenkilö. Ohjelmat on kirjattu kokonaisuuksiksi sen pohjalta, mitä eri tietolähteiden tiedot, tilastot ja indikaattorit ovat osoittaneet kunnan kehittämiskohteiksi. Näitä ohjelmia ovat saavutettavuus, osallisuus, varhainen tuki, mielen hyvinvointi ja Hyvinvointiliike.

Hyvinvointisuunnitelmaan on valittu 25 hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen tavoitetta viiden eri otsikon alle. Otsikot ovat lapset, nuoret ja perheet, työikäiset, ikäihmiset, vapaa-aika sekä asuminen ja ympäristö.

Osaksi laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa on kytketty myös muita hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmia. Näitä ovat mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä ehkäisevän mielenterveyden- ja päihdetyön suunnitelma.

Valtion talousarviovalmistelussa esitetään vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli hyte-kerroin. Hyte-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Esityslistan liitteenä on Naantalın kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2023-2025.

Liite 1, Saaristoltk 25.10.2022

Esittelijä

Viestintä- ja kehittämispäällikkö

Päätösehdotus

Saaristolautakunta esittää hyvinvointisuunnitelmassa huomioitavaksi seuraavaa:

Hyvinvointisuunnitelman laadinnassa on tärkeää, että se muodostaa tasapainoisen kokonaisuuden suhteessa kaupungin strategiaan ja muihin ohjelmiin. Kaupungin strategian yhtenä painopisteenä on saaristokaupunki. Tavoitteena on, että Naantalissa on elinvoimaista saaristoasumista ja saaristo on elävä ja yhteisöllinen. Strategian yhtenä toimenpiteenä on kaupungin vahva brändäys saaristona. Uskottava brändäys rakentuu käytännön teoista, joka tulee näkyä myös kaupungin eri ohjelmissa. Edellä mainituin perustein on tärkeää, että hyvinvointisuunnitelmassa nostetaan esiin myös saaristonäkökulma.

Saaristo on Naantalille vetovoimatekijä, jolla se erottuu alueen muista kunnista: saaristoasuminen on houkutteleva vaihtoehto ihmisten tehdessä asuinratkaisujaan. Saariston elinvoimaisuudessa on keskeistä viihtyisä elinympäristö, yhteisöllisyys ja kulttuuri. Valtakunnallisen saariston kehittämisohjelman mukaan elinvoimainen saaristo tuo hyvinvointia koko yhteiskuntaan (Ihmisten saaristo 2020–2023)

Saariston elinvoimaisuuteen liittyy olennaisesti asukkaiden hyvinvointi. On tärkeää tiedostaa, että saariston erityisolosuhteiden takia tarvitaan myös saaristolaisten tarpeisiin räätälöityjä ratkaisuja ja malleja, joka eivät vaadi lisäresursseja, vaan joustoa ja kekseliäisyyttä palvelun toteuttamiseen. Uusien palvelutuotannon malleja voidaan hyödyntää erityisesti saaristoalueilla (etä-, digi- ja liikkuvat palvelut). Erilaisten kumppanuusverkostojen luominen saaristoon lisää osallisuutta ja mahdollisuutta monitoimijaiseen kehittämiseen.

Hyvinvointisuunnitelmassa on kiinnitettävä huomiota siihen, että saaristossa erityisesti lasten ja nuorten palvelut ovat kunnossa ja saavutettavia, esim. kulttuuripalvelut, harrastusmahdollisuudet ja kuljetukset. Naantali toimii strategian mukaan vastuullisesti, joten paikallisilla palveluilla, kuten liikuntapaikoilla, on tärkeä merkitys saaristossa. Saariston liikuntapaikkoihin on panostettu ja niiden ylläpitäminen on jatkossakin tärkeää.

Saariston lapset ja nuoret ovat tulevaisuudessa mahdollisia saariston paluumuuttajia. Saaristoidentiteetin muodostuminen sekä saaristokulttuurin ja -luonnon tunteminen on tärkeää, jotta saadaan lapset ja nuoret kiinnostumaan omasta asuinympäristöstään. Suunnitelman yhtenä toimenpiteenä tulisikin olla saaristokulttuurin hyödyntäminen kouluissa ja harrastustoiminnoissa (mm. veneily, kalastus).

Päätös

Viestintä- ja kehittämispäällikön ehdotus hyväksyttiin.